

βαθμίδες (επιστημονικά, διευθυντικά, εξειδικευμένα τεχνικά επαγγέλματα). Σημαντικό όμως είναι και το στοιχείο, ότι δεν συναντώνται αξιοληψίματα ποσοστά σε κατηγορίες επαγγελμάτων που δεν απαιτούν ιδιαίτερες επιστημονικές ή τεχνικές γνώσεις, αλλά στοιχειώδη επαγγελματική εκπαίδευση, όπως υπάλληλοι στους κλάδους παροχής υπηρεσιών, σερβιτόροι, κομμώτριες, πωλητές σε καταστήματα, μηχανικοί αυτοκινήτων κλπ.

Το γεγονός αυτό αναδεικνύει με σαφήνεια την απόσταση των Τσιγγάνων από την τυπική αγορά εργασίας, αλλά και από τους θεσμούς της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, (κυρίως του Ο.Α.Ε.Δ.), οι οποίοι έχουν συσταθεί και λειτουργούν για την πληροφόρηση, προστασία και στήριξη των Ανέργων και των Αποκλεισμένων από την αγορά εργασίας.

[3]

ΠΟΙΕΣ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΚΥΡΙΕΣ ΑΙΤΙΕΣ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ;

7 θεωρούνται οι βασικότερες αιτίες του αποκλεισμού των Τσιγγάνων από την αγορά εργασίας:

- (1) Η αστάθεια της εργασίας**, αποτέλεσμα είτε της στενότητας των αγορών στις οποίες παρέχουν τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες τους, είτε της εποχικότητας των εργασιών στις οποίες συμμετέχουν (π.χ. αγροτικές εργασίες).
- (2) Η μη νομιμότητα της εργασίας**, αποτέλεσμα πλήθους παραγόντων, όπως ο αναλφαριθμισμός, η στέρηση πρόσβασης στις δημόσιες υπηρεσίες.
- (3) Η ανασφάλεια της εργασίας**, αποτέλεσμα των δυο προηγούμενων. Εργασία χωρίς κοινωνική ασφάλιση, χωρίς εργασιακές ή άλλες παροχές που η νομοθεσία προβλέπει και επιβάλλει.
- (4) Υποαμειβόμενη εργασία**, αποτέλεσμα επίσης των προηγούμενων παραγόντων. Ιδιαίτερα σε συνθήκες αύξησης του "κύκλου των κοινωνικά αποκλεισμένων" η αγορά δημιουργεί μια άτυπη (και τυπικά παράνομη) αγορά εργασίας με κύρια χαρακτηριστικά την υποαπασχόληση και τη χαμηλά αμειβόμενη εργασία, πέρα από κάθε προστατευτικό όριο της νομοθεσίας.
- (5) Κοινωνικά απροστάτευτη εργασία**, εφόσον σιωπηρά η κοινωνία (πολιτεία και κοινωνικό σώμα) δεν προστατεύει τον απασχολούμενο με εγγύηση των εργασιακών δικαιωμάτων, ενώ δείχνει ανοχή στην παιδική εργασία και γενικότερα ευνοεί έμμεσα την καταπάτηση των εργασιακών δικαιωμάτων.
- (6) Φθίνουσα εργασία**, αφού η βιομηχανοποίηση ειδών και υπηρεσιών ευρείας κατανάλωσης καταλαμβάνουν τις υπηρεσίες ή προϊόντα που κατά παράδοση διακινούσαν και παρείχαν οι Τσιγγάνοι. Η ανάπτυξη καταναλωτικών προϊόντων και η γενίκευσή τους σε όλες τις αγορές στέρησε από τους Τσιγγάνους την δυνατότητα παρείσφρησης και παραμονής σε είδη εργασιών που στο παρελθόν άσκησαν.
- (7) Ανειδίκευτη εργασία**. Ο ανταγωνισμός της οικονομίας της αγοράς δημιουργεί διαρκείς διαιρέσεις εργασιακής εξειδίκευσης που βασίζονται στο εκπαιδευτικό σύστημα σε όλες τις βαθμίδες (Ανώτατη εκπαίδευση - Τεχνική εκπαίδευση - επαγγελματική κατάρτιση - επανακατάρτιση και εξειδίκευση). Οι Τσιγγάνοι μη έχοντας πρόσβαση στο εκπαιδευτικό σύστημα, υπόκεινται σε μια διαρκή απαξίωση της εργασίας τους με αρνητικά μακροπρόθεσμα αποτελέσματα.

[4]

ΠΟΙΕΣ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΑΣΧΟΛΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΩΝ ΤΣΙΓΓΑΝΩΝ ΣΗΜΕΡΑ;

Από πανελλαδικές έρευνες, προκύπτει ότι η συντριπτική πλειοψηφία των Τσιγγάνων απασχο-